

DANI KRAJOLIKA

Međunarodni simpozij

Budućnost povijesnog urbanog krajolika Grada Dubrovnika, dobra svjetske baštine (UNESCO) – nove metodologije urbane konzervacije u kontekstu upravljanja prostornim razvojem

Izložba

Krajolik - pozornica života

Međunarodni simpozij "Budućnost povijesnog urbanog krajolika Dubrovnika" se organizira kao treća aktivnost kampanje „Dani krajolika“.

Na simpoziju će biti prezentirani rezultati četiri nove studije izrađene za pilot područje Dubrovnika i to:

1. Analiza katastra Dubrovnika 19. st. s transkripcijom upisnika građevinskih čestica
2. Identifikacija i valorizacija prirodne i graditeljske baštine područja Dubrovnika u prostornom kontekstu
3. Utjecaj promjene autentičnog kulturnog krajobraza Grada Dubrovnika kao važnog elementa identitetskog sustava na brand i image Grada te na uspješnost turističke destinacije
4. Identifikacija i valorizacija prirodnih i kulturnih krajolika pilot područja grada Dubrovnika

Studije će dati preporuke i smjernice za unapređenje zakonodavnog okvira, ekonomske valorizacije i učinkovitiju zaštitu i upravljanje prirodnim i kulturnim bogatstvima Dubrovnika, a zatim će poslužiti kao osnova za Izmjene i dopune prostorno-planske dokumentacije.

Zaštita i upravljanje kulturnim i prirodnim vrijednostima je glavna tema projekta "Baština - pokretač razvoja", a njegov specifični cilj je razviti nove metodologije za valorizaciju i očuvanje, te upravljanje kulturnim i prirodnim krajolikom.

Između ostalog na simpoziju biti će promovirana HIA (ICOMOS) tj. nova metodologija koja je u skladu s Operativnim smjericama Svjetske kulturne konvencije UNESCO-a. Naime u izradi je *Heritage Impact Assessment for Dubrovnik* tj. Procjena utjecaja planiranih zahvata na Dubrovnik kao znamenitost svjetske baštine.

Četvrta aktivnost kampanje "Dani krajolika" je Izložba "krajolik - pozornica života" koja će predstaviti dvije panorame područja Dubrovnika. Giga pan fotografija područja Rijeke dubrovačke daje pogled na sjevernu padinu Srđa, a panoramska fotografija prikazuje južne padine Srđa. Kuriozitet je što su to dvije najveće ikad napravljene fotografije u Hrvatskoj pa tako i u Dubrovniku. Autor fotografija je Željko Šoletić.

Na kraju u off programu planira se šetnja Stradunom i nastup klape Kaše ispod volata Kneževa dvora.

Partneri i suradnici:

Ova publikacija nastala je uz financijsku podršku Europske unije. Za sadržaj je odgovoran Zavod za prostorno uređenje Dubrovačko-neretvanske županije i ne odražava nužno stavove Europske komisije.

Dubrovnik, Leaflet broj 4/14. od 06. studenog 2014.

Ovaj projekt je financiran od strane Europske unije

SIMPOZIJ - Moderator: Maroje Mrduljaš

Arhitekt, stručni suradnik na AF u Zagrebu. Bavi se teorijom i kritikom arhitekture, povijesti moderne arhitekture, teorijom i kritikom dizajna, izrađuje kulturalne studije, bavi se arhitektonskim projektiranjem, koncipiranjem, vođenjem i koordinacijom istraživačkih projekata u arhitekturi, urbanizmu, dizajnu i vizualnim umjetnostima, te multimedijском artikulacijom istraživačkih projekata u kulturi. Urednik časopisa Oris. Nagrađen za publicistički rad na području arhitekture i urbanizma 2007. i 2012. godine, nagradom Neven Šegvić Udruženja hrvatskih arhitekata, Zagreb.

IZLOŽBA - Autor fotografija: Željko Šoletić

Dubrovački fotograf, bavi se izradom panoramskih i giga pan fotografija. Vječna tema mu je ukupni prostor Dubrovnika tj. krajolik Dubrovnika.

Na izložbi će biti predstavljene samo dvije fotografije i to: pogled na Srđ s juga i pogled na Srđ sa sjevera.

To su najduže fotografije ikad napravljene u povijesti Hrvatske i Dubrovnika.

OFF PROGRAM - klapa Kaše

Vesela i zaigrana dubrovačka klapa Kaše u zadnje vrijeme osvaja vrijedne nagrade. Plijeni svojim poletom i neobičnim projektima ... U 2013. godini dobili su prvu nagradu u Opatiji i Omišu te priznanje Sveučilišta UNIDU za osvojene nagrade.

četvrtak, 06. studenog 2014.

Međunarodni Simpozij

Dvorana Ivana Pavla II. unutar Samostana Sv. Klare u gradskoj jezgri Dubrovnika

15:30-16:00	Registracija
16:00-16:15	Uvodna riječ voditelja Projekta Pozdravna riječ Župana - OTVARANJE SIMPOZIJA
	Moderator: Maroje Mrduljaš - predstavljanje izlagača
16:20-16:40	Predstavljanje studije "Analiza katastra Dubrovnika 19. st. s transkripcijom upisnika građevinskih čestica te izradom baze podataka", Izrađivač: Neir d.o.o. Split; Istraživački osvrt mr.sc. Sanja Buble
16:40-17:00	Predstavljanje studije "Identifikacija i valorizacija prirodne i graditeljske baštine područja Dubrovnika u prostornom kontekstu", Izrađivač: Institut za povijest umjetnosti, Centar Cvito Fisković u Splitu; Voditelj tima dr.sc. Josip Belamarčić
17:00-17:30	Pauza za kavu i osveženje
17:30-18:00	Predstavljanje studije "Utjecaj promjene autentičnog kulturnog krajobraza Grada Dubrovnika kao važnog elementa identitetskog sustava na brand i image Grada te na uspješnost turističke destinacije", Izrađivač: Institut za turizam iz Zagreba, voditelj tima dr.sc. Ivo Kunst
18:00-19:00	Predstavljanje studije "Identifikacija i valorizacija prirodnih i kulturnih krajolika pilot područja grada Dubrovnika", Izrađivač: Katri Lisitzin SAR/MSA iz Švedske; Tim: mr.sc. Gojko Berleghi, mr.sc. Katri Lisitzin, dr.sc. Aleš Mlakar
20:00	VEČERA ZA UZVANIKE

petak, 07. studenog 2014.

9:00-10:00	Odlazak žičarom na Srđ i kava na gornjoj postaji žičare
16:00-16:20	Uvodna riječ Moderatora: Maroje Mrduljaš kratki osvrt na projekt, studije, očekivane rezultate i inicijalna diskusija
16:20-17:20	Diskusija - rasprava o očekivanim rezultatima Projekta, o identitetu i vizijama razvoja Grada
17:20-17:40	Pauza za kavu i osveženje
17:40-18:40	Prijedlog zaključaka i preporuke pojedinih izrađivača Studija za uvrštenje u Priručnik/Manual
18:40-19:00	ZATVARANJE SIMPOZIJA, poziv na IZLOŽBU "Krajolik - pozornica života" u 19:30

simultano prevođenje

Izložba

Izložbeni prostor Dvorane Visia unutar Samostana Sv. Klare u gradskoj jezgri Dubrovnika

19:30	Otvaranje Izložbe fotografija Željka Šoletića "Krajolik - pozornica života" giga pan fotografija i panorama Dubrovnika
20:00	Domjenak
21:00	Điravanje Stradunom, sjedanje po izložima, kundurovanje, SOTO VOCE ISPOD VOLTA (klapa KAŠE)

Baština
pokretač razvoja

www.bastina.eu

f Baština - pokretač razvoja

Zajedničke prekogranične aktivnosti u primjeni novih metodologija na zaštiti i upravljanju prirodnim i kulturnom baštinom na području Dubrovnika i Boke Kotorske

foto: Željko Šoletić

Opština Tivat
Trg Magnolija br.1, 85320 Tivat, Crna Gora
Telefon + 382 (0)32 661-345, Fax + 382 (0)32 671-387
E-mail: bastina@opstinativat.com
www.opstinativat.com

Zavod za prostorno uređenje DNŽ
Petilovrijenci 2, 20000 Dubrovnik, Republika Hrvatska
Telefon +385 (0)20 322 800, Fax +385 (0)20 321 055
E-mail: zavod.bastina@gmail.com
www.zpudnz.hr

mr.sc. Sanja Buble

Analiza katastra Dubrovnika 19. st. s transkripcijom upisnika građevinskih čestica

Izrađivač: Neir d.o.o. Split;
Istraživački osvrt: mr.sc. Sanja Buble

- Područje grada Dubrovnika u Franciskanskom katastru
Povijest prve sustavne katastarske izmjere
- 1806. godine – na području Habsburške monarhije pripreme za uvođenje novog sustava oporezivanja prihoda od poljodjelstva
  - 23. prosinca 1817. godine ukaz Franje I. “Patent über die Einführung des stabilen Katasters” – uspostava stabilnog katastra
  - 1823. – 1838. godine prva sustavna katastarska izmjera Dalmacije u skladu s teritorijalnim ustrojem Habsburške monarhije (kotar Dubrovnik 1837. godine)
  - 1871. – 1879. godine reambulacija (općine kotara Dubrovnik 1876., 1887., 1878., 1879., 1881., 1881., 1882. godine)

- Katastarsko gradivo
- mape (Detaljni listovi 1:2880; Naselja mj. 1:1440; Sjedište okruga mj. 1:720)
  - pisano gradivo (Upisnik čestica zgrada; Upisnik čestica zemlje; Ekonomski opis – Uvod u Operat porezne procjene)

Katastarsko gradivo kao povijesni izvor prilikom analize organizacije prostora – naselja, kulturni i prirodni krajolik; administrativnog ustroja i socijalnih, ekonomskih i demografskih prilika.

Obrađeno područje: Rijeka Dubrovačka, Dubrovnik i dio Župe Dubrovačke. Izrađena baza podataka za analizu u GIS-u. Prepisani upisnici u excelu; Složene podloge – mape georeferencirane i mogu se preklopiti s današnjim stanjem;

dr.sc. Josip Belamarić

Identifikacija i valorizacija prirodne i graditeljske baštine područja Dubrovnika u prostornom kontekstu Izrađivač: Institut za povijest umjetnosti, Centar Cvito Fisković u Splitu; Voditelj tima: dr.sc. Josip Belamarić

Dubrovnik će, dakako, postojati i ako unutar zidina za koju godinu bude više muzeja nego krojača (što je možda već i slučaj), ili ako za dvadeset godina ne bude uopće više niti jednog izvornog Dubrovčanina. Ali, držimo samorazumljivom pretpostavku da sve ono što se danas planira ima smisla ukoliko vodi ponovnoj integraciji “kamenoga grada” i “živoga grada”. O Dubrovniku ne možemo misliti bez njegove arhitekture i prostora, ali jednako tako ga ne možemo zamisliti bez njegovih stanovnika – s njihovim dijalektom, prebogatog lokalnim idiomima i specifične akcenatske strukture, koji i danas ima stanovitu moć apsorpcije novonadošlih stanovnika koji se trude, za razliku od većine ostalih hrvatskih gradova, čim prije govoriti po dubrovačku. Ali, tu se dotičemo golemog poklada nematerijalne baštine koja obilježava duh ovoga grada koliko i njegova arhitektura, njegov prostor. Značenje mjesta, kvaliteta arhitekture – bila ona dobra ili loša – najbolje shvaćamo po činjenici da isti ljudi na različitim mjestima mogu biti različiti ljudi. Kad gledamo Dubrovnik i široki prostor oko njega, u koji je i u najzadnjem kutku poput suhog žiga utisnuta reda i ljepote, sklada nature i arhitekture – osjećamo da su ti ljudi znali nešto što nam danas izmiče. Osjećamo da su u kamenu znali izraziti svoje ideale i moralne poruke, te da su – naslanjajući se na ono što su naslijedili, a radeći i djelujući zaista hic et nunc, ovdje i sada – u mislima uvijek imali sve one koji će za njima doći. Nije li to definicija baštine? Uzimajući je danas u fokus, da nam bude “pokretač razvoja”, trebali bismo se, koliko je to uopće još moguće, voditi istim pogledima. JB

Tvrđava Fort Imperial bila je u punoj obrambenoj funkciji u vrijeme Domovinskog rata 1991./92, kada je uz iznimno važnu ulogu u obrani grada, postala stvarnim i simboličkim uporištem hrvatskog otpora, s koje su branitelji sačuvali i obranili slobodu Dubrovnika. Dva stoljeća povijesti i ratne tehnike sačuvano je u tom kompleksu, kao novovjekovna dopuna milenijskom slijedu dubrovačkih gradskih utvrđenih zidina, pa je tvrđava Fort Imperial na Srđu strateški dosljedan nastavak gradskih zidina Dubrovnika. Tvrđava je također dio cjeline kontinuiranog fortifikacijskog krajolika na platou Srđa s oblikovnim sustavom utvrđenja iz razdoblja 19. stoljeća, predstavljajući kulturno-povijesnu i vojno-graditeljsku vrijednost. Prema austrijskom pukovniku koji je boravio u Dubrovniku između 1867. i 1870. godine tvrđava Imperial je, među svim samostojećim obrambenim objektima koje Dubrovnik trenutno posjeduje, najviša i najvažnija za zemaljsku obranu grada. Tvrđava dominira cijelom visoravni brda Srđ i na taj način brani grad sa sjeverne strane. Ova fortifikacija je nastavak stoljetnih nastojanja Dubrovčana da izgrade obranu grada prema najsvremenijim fortifikacijskim standardima i zasigurno ona predstavlja u to doba najmoderniju strategiju francuske vojne škole, a u odlukama o njoj izgradnji je sudjelovao čak i sam Napoleon.

dr.sc. Ivo Kunst

Utjecaj promjene autentičnog kulturnog krajobraza Grada Dubrovnika kao važnog elementa identitetskog sustava na brand i image Grada te na uspješnost turističke destinacije Izrađivač: Institut za turizam iz Zagreba; Voditelj tima dr.sc. Ivo Kunst

Kad je riječ o konkretnim prioritetnim aktivnostima u funkciji efikasne zaštite kulturnog krajobraza, očuvanja poželjnog ‘duha mjesta’ i stoljećima izgrađivanog identiteta Dubrovnika kao turističke destinacije, a kojima bi se, u kontekstu strateški promišljenog destinacijskog menadžmenta u budućnosti, trebala posvetiti maksimalna pažnja, posebno valja istaknuti sljedeće aktivnosti/pravce djelovanja: Prvo, a budući da imidž Dubrovnika i cijelog mu gravitirajućeg prostora presudno ovisi ne samo o očuvanosti spomeničkog ‘hardware-a’ unutar stare povijesne jezgre, već i o njenoj životnosti i prisutstvu lokalnog kolorita, od izuzetne je važnosti zaustaviti proces depopulacije/genrifikacije/muzealizacije povijesne jezgre kako bi se sačuvala njena vjekovima uspostavljena vibratnost, vitalnost i ambijentalna autohtonost, a time i ‘punoća’ i/ili modaliteti njezinog doživljavanja kako za turiste i posjetitelje, tako i za lokalno stanovništvo. Istodobno, osiguranjem lokalnog kolorita unutar gradskih zidina, Dubrovnik će se dodatno diferencirati od većine mediteranskih, UNESCO zaštićenih povijesnih gradova koji nisu u stanju ‘isporučiti’ životnost i lokalni kolorit, čime će se još više naglasiti socio-kulturna i civilizacijska posebnost Dubrovnika na tržištu univerzalno poznatih turističkih destinacija. ... Drugo, a budući da se turistički doživljaj Grada Dubrovnika temelji još uvijek uglavnom samo na obilasku, razgledavanju i pokušaju memoriranja ‘faktografije’ vezane uz pojedine njegove vedute, prezentaciju i interpretaciju spomeničkog ‘hardware-a’ valja kreativno ‘začiniti’ i osuvremeniti kroz ‘uvlačenje gostiju u priču’ na način da ih se od relativno pasivnih slušatelja/promatrača pretvara u aktivne sudionike. ... Treće, a što se nadovezuje na obje prethodne aktivnosti, u cilju ne samo povećanja kvalitete turističkog doživljaja i životnosti kako same povijesne jezgre, tako osobito i lokaliteta/atrakcija na periferiji Grada i/ili u njegovom gravitirajućem okružju, statičnu ljepotu spomeničke baštine valjalo bi dodatno dinamizirati i produhoviti kroz ponudu cijelog niza, lokaciji/atrakciji primjerenih proizvodna kreativnog turizma (od pomorstva i brodogradnje, preko uzgoja školjkaša i branja soli, do proizvodnje vina i maslinovog ulja). Na taj će se način, umjesto da se razgledava ljepota ‘praznog kazališta’, moći uživati i u doživljaju ‘predstave’. Konačno, posebno valja istaknuti i činjenicu da uspješni destinacijski menadžment u suvremenim uvjetima pretpostavlja i stvarnu implementaciju tzv. ‘community based planning-a’ na razini ne samo Dubrovnika u užem smislu, već i cijelog mu gravitirajućeg prostora. Riječ je o pristupu razvoju koji će osigurati ne samo povećani kreativno-stvaralački naboj i maksimalnu uključenost svih bitnih razvojnih dionika u ključne projekte od interesa za dubrovački turizam (u užem i širem smislu), već i maksimalnu posvećenost pronalaženju najboljih implementacijskih rješenja od slučaja do slučaja. Nadalje, na taj će se način, uz maksimalnu transparentnost tijekom svih faza razvojnog procesa, osigurati i brza i učinkovita realizacija svih, za Grad i njegovo okružje, bitnih razvojnih projekata.

mr.sc. Gojko Berlangi mr.sc. Katri Lisitzin dr.sc. Aleš Mlakar

Identifikacija i valorizacija prirodnih i kulturnih krajolika pilot područja grada Dubrovnika

Izrađivač: Katri Lisitzin SAR/MSA iz Švedske;
Voditelj tima: Gojko Berlangi

Studija “Identifikacija i valorizacija prirodnih i kulturnih krajolika pilot područja grada Dubrovnika”, kada se bude prezentirala, biti će u završnoj fazi izrade, s obzirom da su sve do sada rađene studije bile uvod u posljednju. Urbanist arhitekt, krajobrazni arhitekt i konzervator arhitekt će iz svojih stručnih perspektiva sagledati predmetni prostor i dati svoje zaključke. Urbanist će sagledati povijesni razvoj Grada Dubrovnika i ocijeniti rast grada od početka 19. stoljeća kada je Dubrovačka Republika prestala postojati i od kada imamo početno stanje austro-ugarskog katastra, zatim će identirati kraj 19. stoljeća, tridesete godine 20. stoljeća, 1955., 1995., 1986., i napokon 2011. godinu iz koje imamo digitalni ortofoto. Njegove analize, upotpunjene istim razvojem s krajobraznog stanovišta upotpunit će sliku prostora, a konzervator arhitekt pobrinut će se za osjetljivost kulturne baštine tijekom razdoblja, te interpretacijom iznimne univerzalne vrijednosti svjetske baštine, te HIA-om za znamenitosti svjetske baštine (grad sa zidinama, Lokrum, buffer zonu) te vidjeti koji sve novi elementi koji prije nisu sagledani u kontekstu proglašenja Dubrovnika svjetskom baštinom, u novim uvjetima uzbране gradnje i razvojnih projekata utječu na OUV tj iznimnu univerzalnu vrijednost koju će se pokušati reinterpretirati s obzirom na nova saznanja. Predložiti će se nova buffer zona i zaštita site-a grada.

U procesu izrade studije koju izrađuje ova ekipa, cijeli Zavod i stručnjaci konzervatori, povjesničari i povjesničari umjetnosti, te prevoditelji pokušavaju dati svoj doprinos kako bi studija bila što kvalitetnija i poslužila u konačnici Gradu Dubrovniku kojem je naloženo od strane UNESCO-a izrada studija koje će nedvosmisleno i nepristrano pokazati što je potrebno sačuvati kako se Dubrovnik ne bi našao na listi ugrožene svjetske baštine, niti pod prijetnjom skidanja zaštite s Grada svjetske znamenitosti.

